



Kommunfullmäktige

Aktivt sommarlov för barn och ungdomar i Vänersborgs kommun



Röster från ungdomar i kommunen via enkäten:

"Jag skulle vilja vandra i skog, berg etc! Möta naturen, det är mycket viktigt då vi är till stora delar av året instängda i skolmiljö"

"... Satsa på ungdomarna vi är er framtid! Och om det finns något att göra så är inte ungdomar och vandaliserar eller dricker och tar droger för då har dom något att göra!!!!!!!!!!!! Kram"

"Ställen att vara på med kompisar"

"Nej allt man behöver är en fotbollsplan och en boll"

Om sommarjobb: *"I någon butik, eller i någon restaurang. Skulle kunna tänka mig att klippa gräs, alltså vad som helst. Behöver egna pengar"*

Om sommarskolan *"Textilslöjd, matematik, och även vissa kurser på gymnasiet som dans, idrott och sådana ämnen som väcker ens intresse för fortsatta studier."*

Sammanfattning

Bakgrund

Kommunfullmäktige biföll den 2012-05-23, § 71, motionen ”Aktivt sommarlov för alla barn och ungdomar” från Adam Frändelid (V). Yrkandet ledde till att kommundirektören fick i uppdrag att utreda förutsättningar för barn och ungdomar till ett aktivt sommarlov i kommunens försorg när ordinarie barnomsorgen inte längre är tillgänglig. Kommundirektören uppdrog i sin tur åt Folkhälsosamordnaren att genomföra utredningen som presenteras i sin helhet i en bilaga.

Sammanfattning av utredning

Utredningen har fokuserat på barn och unga mellan 13-20 år, vilka uppgår till 3 700 i kommunen. De flesta barn och unga ser fram emot sitt sommarlov men för ett antal barn kommer det att innebära en avsaknad av den trygghet och struktur som skolan innebär. Konsekvensen av detta kan innebära att basala behov så som trygghet, mat och att bli sedd inte tillgodoses. Enligt SCB var det 2010 11 % barn totalt i Vänersborgs kommun som fanns i ekonomiskt utsatta hushåll. Bland barn med utländsk bakgrund återfinns 34 % i denna grupp jämfört med 6 % med svensk bakgrund.

Barn och ungas uppväxtvillkor varierar beroende på faktorer som föräldrarnas utbildningsbakgrund, etnisk bakgrund, förvärvsarbete, civilstånd, disponibel inkomst mm vilket belyses av en resa från Flanaden via Öxnered till Brålanda med hjälp av olika statistiska parametrar.

Genom en enkät har barn och unga fått ge sin syn på tre olika frågor, dock med en låg svarsfrekvens vilket bör beaktas i tolkningar. Frågorna handlar om sommarlovet som helhet, sommarskola samt sommarjobb. Enkäten visar att:

- Majoriteten av de svarande ser fram emot sitt sommarlov och brukar vara nöjda med det
- Många vill ha fler aktiviteter som de kan göra, främst då tillsammans med sina vänner. En öppen fritidsgård är en tydligt uttryckt önskan.
- Intresset för att delta i sommarskola är lågt med insikten om att behov finns är stor.
- Önskan om ett sommarjobb som leder till en inkomst är stor. Nära hälften av ungdomarna kan tänka sig vilket jobb som helst.

Det finns ett rikt utbud av aktiviteter som unga kan delta i både i kommunal men även i andra aktörers regi. Aktiviteten medför oftast en kostnad för individen vilket kan begränsa deltagandet för några. 9 % av dem som besvarat enkäten uppger att deras familjer inte har pengar till aktiviteter på sommaren. Formen av aktivitet förändras med stigande ålder från ett behov av mer organiserade aktiviteter till ett behov av mötesplatser med möjlighet att själva tillsammans med andra ungdomar aktivera sig. Tillgången till mötesplatser vid stränder som nås av allmänna kommunikationer behöver tillgodoses enligt ungdomarna. Utifrån miljö- och integrationsaspekter är Sanden eller Skräcklan lämpliga platser att utveckla.

Möjlighet till sommarjobb är inte bara betydelsefull under arbetsperioden utan även inför kommande etablering på arbetsmarknaden efter skolans slut. I kommunen finns det avsatta medel för att skapa sommarjobb för unga från åk 9 och gymnasiet. Företagarna i Brålanda och Frändefors har tagit ett gemensamt socialt ansvar och erbjuder bygdens unga som lämnar åk 9 sommarjobb, ett initiativ som skulle kunna utvecklas i övriga delar av kommunen. Strategin att skapa sommarjobb där unga jobbar med att aktivera yngre blir ett vinna-vinna koncept som kan utvecklas vidare

Bedömning

Det finns ett behov av att utveckla tydligare strukturer för ett mer samordnat och långsiktigt arbete kring barn och ungas sommarlov, både vad gäller sommarlovsaktiviteter och sommarjobb. I detta arbete är det viktigt att beakta de olika socioekonomiska förutsättningar för att möjliggöra en aktiv fritid för alla barn och unga.

Det finns redan ett stort utbud av aktiviteter för barn och unga i Vänersborg vilka har god potential att vidareutvecklas i samverkan med andra aktörer som tex ideella föreningar samt företagare i kommunen.

För de äldre ungdomarna är en utveckling av befintliga resurser vid Sanden och Skräcklan centralt. När de fysiska platserna finns tillgängliga kan ungas kreativitet och drivkraft utvecklas. En upprättad fond i kommunal regi skulle kunna stödja ungdomarnas egna initiativ att planera och genomföra aktiviteter.

Innehållsförteckning

Bakgrund	5
Avgränsning	5
Antal ungdomar	5
Styrdokument	5
Teoretiska utgångspunkter	6
Skillnad i uppväxtvillkor	7
En resa genom kommunen	7
Boendeform.....	7
Födelseland för ungdomar och deras föräldrar	8
Föräldrars utbildningsbakgrund.....	8
Föräldrars nuvarande sysselsättning	9
Barnfattigdom	9
Föräldrars inkomstnivå	10
Funktionsnedsättning.....	10
Om stöd behövs	12
Majblommeföreningen i Vänersborg	12
Rädda barnen.....	12
Ekonomiskt stöd från kommunen.....	13
Ett axplock av vad som hände 2012.....	14
Sommarskola.....	14
Ferieplatser.....	14
Sommarlovsentreprenörer	15
Sommarjobb	15
Ungdom och Musikskolan erbjuder.....	15
Fiskeskola	15
Rockskola	15
Danskollo	16
Fotbollskul.....	16
Sommaraktiviteter på Torpa	16
Musikskolan	16
Aktiviteter som utförs av föreningslivet.....	16
Vad säger våra ungdomar?	18
Så mycket fritid har ungdomar	18
Vad gör ungdomar på fritiden?.....	18
Resultat av enkäten Aktivt sommarlov	19
Sommarlov	19
Sommarjobb	19
Sommarskola.....	19
Övrigt.....	20
Planerade aktiviteter inför sommaren 2013.....	21
Ekonomi.....	21
Aktiviteter i kommunal regi	21
Föreningsliv	21
Bedömning	22
Rikt utbud av aktiviteter.....	22
Behov av mötesplatser	22
Sommarskola.....	23
Sommarjobb	24
Enkäten Aktivt sommarlov.....	24
Utvecklingsbehov	25

Bakgrund

Adam Frändelid (V) lämnade in motionen ”Aktivt sommarlov för alla barn och ungdomar” där han yrkade att en utredning om vilka förutsättningar det finns för barn och ungdomar till ett aktivt sommarlov i kommunens försorg då inte längre den ordinarie barnomsorgen är tillgänglig. Motionen bifölls i kommunfullmäktige, den 23 maj 2012 § 71, och kommundirektören fick i uppdrag att genomföra en utredning.

Avgränsning

Motionen handlar om aktivt sommarlov med fokus på vad som erbjuds när den ordinarie barnomsorgen inte är tillgänglig. Sommarlov har barn och ungdomar från förskoleklass fram till dess de går ur gymnasiet. Till och med 12 års ålder finns fritidshem att tillgå i kommunen, vilket innebär att barn överstigande den åldern är den nedre gränsen i utredningen. Den övre gränsen sätts vid 20 år utifrån att det kommunala informationsansvaret sträcker sig till den åldern. Med andra ord gäller denna utredning ungdomar mellan 13-20 år.

Antal ungdomar

Enligt uppgifter från SCB finns det totalt 3 700 ungdomar i åldersgruppen 13-20 år i Vänersborg varav 1 877 är killar och 1 823 tjejer (2012-06-30)

Styrdokument

Barnkonventionen¹ (FN:s konvention om barns rättigheter) antogs av FN:s generalförsamling 20 november 1989 och Sverige var ett av de första länderna att ratificera den 1990. Syftet med konventionen är att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och komma till tals. Enligt konventionen ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barnen. Fyra grundläggande principer som är styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar. Dessa är artikel 2, 3, 6 och 12. Dessa huvudprinciper är alla barns lika värde och rättigheter, barnens bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet, barns rätt till liv, överlevnad och utveckling samt barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör barnet.

I Vänersborgs vision² är barn- och ungdomsperspektivet ett av fem perspektiv som ska präglade allt utvecklingsarbete.

Folkhälsoprogram 2012-2015³, som antogs i KF 2012-02-01 § 8, har likt den nationella folkhälsopolitiken, som sitt övergripande mål ”Att skapa *samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolk-*

¹ <http://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/om-barnkonventionen/>

² <http://www.vanersborg.se/kommunpolitik/planerochstyrdokument/oversiktsplanochdetaljplaner/framtidavisioner?closeLevel=3>

³ Folkhälsoprogram 2012-2015 Dnr KS 2011/445

ningen". Två av fyra målgrupper är barn och ungdomar och unga vuxna. Under programtiden fokuseras extra på unga vuxna då den gruppen under de senaste åren påvisat en negativ hälsoutveckling.

Teoretiska utgångspunkter

I utredningsdirektivet ombads utgångspunkten för utredningen vara Aaron Antonovskys begrepp om KASAM samt Abraham Maslows teori om behovstrappan. KASAM står för Känsla Av SAManhang och omfattar tre aspekter: begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Människans upplevelse av sammanhang är en viktig hälsofaktor och är avgörande för förmågan att bemästra belastningar i tillvaron. Begriplighet innebär att kunna förstå och strukturera olika händelser man ställs inför både önskade och oönskade. Hanterbarhet innebär att känna att det finns resurser, som bland annat kan vara ekonomiska eller personella, som står till ens förfogande vilket gör att individen inte upplever sig vara offer för förhållandena man hamnar i. Meningsfullhet innebär att vara motiverad, att känna mening med livet. Maslows behovstrappa är en förklaringsmodell inom psykologin för hur människor prioriterar sina behov. Behoven på de lägre nivåerna som är fysiologiska behov (vätska, mat, värme, sömn...), trygghetsbehov (struktur, stabilitet, skydd, trygghet...) samt samhörighet och kärlek (vänskap, delaktighet, tillhörighet, förståelse...) måste vara tillfredsställda innan högre mål blir viktiga för individen.

Generellt sett har dessa utgångspunkter beaktats och ligger till grund för utredningen.

Skillnad i uppväxtvillkor

Att ha ett långt sommarlov framför sig är för vissa barn något de längtat efter länge, ca 10 veckor där de är lediga från skolan och kan göra ”precis vad de vill” - sova länge, äta sen frukost, resa, göra saker med familj, släkt och vänner. Medan det för andra kan innebära en oro då skolan är deras trygga plats där de får omsorg, blir sedda, får skollunch och har vänner att vara med. Ett sommarlov kan med andra ord vara meningsfullt för några medan det för andra kan innebära att de basala behoven inte kommer tillgodoses tillfullo.

En resa genom kommunen

Barn och ungdomar uppväxtvillkor präglas mycket av föräldrarnas situation när det gäller utbildningsbakgrund, inkomstnivå, sysselsättningsgrad, samt etnisk bakgrund. Men även bostadsområdet man bor i påverkar. Att se på Vänersborgs kommun som helhet kan därför bli missvisande, men även om man bryter ner det i olika bostadsområde måste man hela tiden ha i åtanke att det finns stora variationer även i bostadsområdet.

För att spegla detta lite har jag valt att ta er på en liten resa från Flanaden via Öxnered till Brålanda utifrån statistik från SCB. Vi startar resan på Flanaden som har 2 200 invånare varav 44 % är mellan 0-29 år, nära på hälften av dem är utrikesfödda. Andelen förvärvsarbetande på Flanaden mellan 20-64 år är 48 % och medelinkomsten för familjerna är 376 tkr. Utbildningsnivån är låg endast ca 8 % har eftergymnasial utbildning.

Vi lämnar så Flanaden och åker över Dalbobron till Öxnered. I Öxnered är det 2 515 invånare varav 37 %, är mellan 0-29 år. Här är det endast 5 % som är utrikesfödda. 89 % av invånarna i Öxnered mellan 20-64 år förvärvsarbetar och medelinkomsten för familjer är 664 tkr. Här har 34 % eftergymnasial utbildning.

Resan går vidare mot Brålanda som har 1376 invånare varav 29 % är mellan 0-29 år. Andelen utrikesfödda i Brålanda ligger på samma nivå som Öxnered. Andelen förvärvsarbetande mellan 20-64 år är 77 % alltså något lägre än Öxnered men bra mycket högre än Flanaden. Sett till utbildningsnivån så har ca 8 % eftergymnasial utbildning som inte skiljer sig så mycket från de boende på Flanaden. Medelinkomsten för familjerna är 480 tkr.

Boendeform

Den vanligaste boendeformen⁴ i Vänersborg är att bo i villa, gård eller radhus (76 % åk 8 och 78 % åk 2 på gymnasiet), därefter kommer lägenhet (22 % av åk 8 och 17 % av åk 2 på gymnasiet).

⁴ LUPP (en nationell enkätundersökning som står för ”Lokal uppföljning av ungdomspolitik”)

Övervägande barn och ungdomar uppger att de bor med båda sina föräldrar, 69 % i åk 8 och 67 % i årskurs 2. 16 % av åk 8:or bor ibland hos pappa och ibland hos mamma medan 13 % enbart bor med en av sina föräldrar, för de i åk 2 på gymnasiet är det 8 % som ibland bor hos pappa och ibland hos mamma och 16 % som enbart bor med en av sina föräldrar. När det gäller gymnasieeleverna är det en liten andel som redan flyttat hemifrån eller bor med pojkvän/flickvän eller kompisar. Uppgifterna i LUPP stämmer bra överens med statistik från Kommunfakta⁵ där 68 % av barnen vid 13 års ålder och 60 % vid 17 års ålder bor med båda sina föräldrar. När man tittar på barn vilkas föräldrar separerat under 2008-2012 sker de flesta separationen när barnen är mellan 0-5 år och andelen minskar med barnens stigande ålder från 4,5 separationer/100 barn i åldersgruppen 0-5 år till 3,0 vid 13-17 år.

Födelseland för ungdomar och deras föräldrar

Av eleverna i åk 8⁶ uppger 94 % att de är födda i Sverige siffran för elever i åk 2 på gymnasiet är det 94 %.

Drygt 80 % av alla elever oavsett årskurs uppger att de har föräldrar som är födda i Sverige. 16 % av de i årskurs 8 och 14 % av de i årskurs 2 på gymnasiet har föräldrar som är födda utanför Norden. Dessa siffror stämmer väl överens med de som står i ”Kommunfakta – barn & familj 2012”⁷ när det gäller barn som är födda i Sverige 13-17 år där båda föräldrarna är födda i Sverige är 80 %.

Föräldrars utbildningsbakgrund

Ungdomar i årskurs 8 och 2 på gymnasiet i Vänersborgs kommun besvarar enkäten LUPP (en nationell enkätundersökning som står för ”Lokal uppföljning av ungdomspolitiken”). Senaste undersökning som är gjord är tyvärr inte sammanställd och analyserad men delar av resultatet ligger till underlag i denna rapport.

I en av frågorna får ungdomar i årskurs 2 på gymnasiet uppge sina föräldrars (per mamma och pappa) högsta utbildningsnivå. Mammor tenderar att ha högre utbildningsnivå än pappor. 49 % av mammorna har yrkesutbildning efter gymnasiet eller universitet/högskola av papporna är andelen 34 %. Omvänt förhållande gäller i stort sett när det handlar om andelen som har grundskola/gymnasieskola eller motsvarande.

⁵<http://www.vanersborg.se/download/18.26c3d165137cb64635f50c/1487+V%C3%A4nersborg+BARN.pdf>

⁶ LUPP - en nationell enkätundersökning som står för ”Lokal uppföljning av ungdomspolitiken”

⁷<http://www.vanersborg.se/download/18.26c3d165137cb64635f50c/1487+V%C3%A4nersborg+BARN.pdf>

Föräldrars nuvarande sysselsättning

I årskurs 8⁸ uppger eleverna att 84 % av mammorna arbetar/studerar och 88 % av papporna. För de på åk 2 på gymnasiet är siffran 88 % för mammorna och 91 % för papporna. När det gäller arbetslösa/pensionerad/förtidspensionerad/sjukskrivna mammor och pappor till elever i årskurs 8 är siffran 7 % av mammorna och 6 % av papporna åk 2 på gymnasiet är siffrorna 10 % för mammorna och 5 % för papporna.

Barnfattigdom

Begreppet barnfattigdom är omdiskuterat. Men oavsett det så finns det barn som växer upp i familjer med föräldrar som har svårigheter eller till och med inte kan försörja sig själva, detta i ett kontext bland kompisar och deras familjers levnadsstandard. Att växa upp i hushåll som är ekonomiskt utsatta påverkar barn och ungdomars uppväxtvillkor men får även effekter upp i vuxen ålder. Statens folkhälsoinstitut har tagit fram ett barnfattigdomsindex som gäller för barn och ungdomar mellan 0-17 år. I Rädda Barnens rapport ”Barnfattigdomen i Sverige” står det att det är två faktorer som var för sig tydligt påverkar risken att leva under ekonomiskt knappa förhållanden. Dessa två faktorer är utländsk bakgrund och att ha en ensamstående förälder, de förstärker även varandra. Mer än hälften av alla barn till ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund levde i ekonomisk fattigdom 2010 men endast 2,4 % av alla barn som bodde med båda sina svenskfödda föräldrar⁹

Det är viktigt att det inte bara handlar om barn vars föräldrar har försörjningsstöd. Utan det kan även handla om föräldrar som genomgår skuldsanering, studerar, är sjuka eller har en låg ekonomisk standard men inte tar emot försörjningsstöd då det skulle kunna innebära att föräldrarna då kanske får sälja sin bil eller flytta till ett billigare boende.

I Vänersborg¹⁰ var det 2010 totalt sett 11 % barn som fanns i ekonomiskt utsatta hushåll. Om man väljer att dela upp mätningen och väljer att redovisa utifrån etnisk bakgrund så visar det sig att 34 % av barn med utländsk bakgrund och 6 % av dem med svensk bakgrund levde i ekonomiskt utsatta hushåll.

⁸ LUPP (en nationell enkätundersökning som står för ”Lokal uppföljning av ungdomspolitik”)

⁹ Rädda Barnen: Barnfattigdomen i Sverige – Sammanfattning 2012:2

¹⁰ SCB

Föräldrars inkomstnivå

”I kommunfakta – barn & familj 2012”¹¹ redogörs för familjer med barn mellan 0-17 års disponibla inkomst - här ingår även ersättningar från socialförsäkringssystemet och bostadsbidrag. Den disponibla inkomsten skiljer sig beroende på antal barn samt familjetyp. De olika familjetyperna är sammanboende föräldrar, ensamstående pappor samt ensamstående mammor.

Genomgående är att ensamstående mammor har en lägre disponibel inkomst jämfört med sammanboende föräldrar och ensamstående pappor. Nedan följer en sammanställning utifrån antal barn:

Familjetyp	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn eller mer
Alla barnfamiljer ¹²	373 tkr	445 tkr	463 tkr	421 tkr
Sammanboende föräldrar	461 tkr	471 tkr	484 tkr	451 tkr
Ensamstående pappor	253 tkr	294 tkr	280 tkr	Ingen uppgift
Ensamstående mammor	214 tkr	233 tkr	237 tkr	281 tkr

Funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning¹³ har oftare en kort utbildning och sämre ekonomisk situation jämfört med övriga befolkningen. Andelen yrkesarbete är lägre än i den övriga befolkningen. Det är inte så att funktionsnedsättning är liktydigt med försämrad hälsa men det kan ses som en hälsorisk. Det är viktigt att tänka på gruppen med funktionsnedsättning och skapa tillgänglighet och delaktighet för gruppen kring de aktiviteter som erbjuds för ungdomar. Gruppen¹⁴ personer med funktionsnedsättning är inte en homogen grupp utan det finns stora skillnader inom gruppen. Det finns även svårigheter i att beskriva gruppen då det idag inte finns några fastställda kriterier för vem som ingår i gruppen.

Enligt FOKUS 12 är etableringsprocessen betydligt svårare för unga med funktionsnedsättning samt att unga med funktionsnedsättning i regel deltar i fritidsaktiviteter i mindre utsträckning än övriga unga vilket gör att denna grupp behöver beaktas extra mycket vid arbetet med aktivt sommarlov.

En extra svårighet för personer med funktionsnedsättning är att de ofta inte har ett nätverk av kamrater med vilka de självständigt hittar på aktiviteter utan har ett behov av tillrättalagda aktiviteter och stöd av personer till och från samt under aktiviteten.

¹¹

<http://www.vanersborg.se/download/18.26c3d165137cb64635f50c/1487+V%C3%A4nersborg+BARN.pdf>

¹² DVS sammanboende föräldrar, ensamstående pappor samt ensamstående mammor

¹³ Onödig ohälsa – hälsoläget för personer med funktionsnedsättning Ylva Arnhof. FHI

¹⁴ FOKUS12 Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning

Omsorg om funktionshindrade erbjuder korttidsverksamheter, korttidstillsyn (ett slags förlängt fritidshem för dem över 13 år och upp till de går ur gymnasiet) samt ledsagning men allt detta är biståndsbedömt enligt LSS. Det är ca 20-25 ungdomar som utnyttjar dessa verksamheter. På ungdomens hus finns ledsagningshuset, även det biståndsbedömt. Ledsagningshuset är ledsagning i grupp. Där erbjuds aktiviteter som bowling, bad, innebandy samt tjejkväll och brukar ha runt 25 deltagare sommartid, håller dock stängt ca 4 veckor mitt i sommaren.

Om stöd behövs

Majblommeföreningen i Vänersborg

Tidigare ordförande i Majblommeföreningen i Vänersborg Ann-Marie Andersson¹⁵ berättar att föreningen får mellan 25-35 ansökningar/år. Vanligen handlar det om pengar till skor, kläder, mat vid högtider, fritidsaktiviteter som t.ex. medlemsavgifter i idrottsföreningen men även att kunna göra en aktivitet under sommarlovet. En resa till Liseberg står ofta högst upp på listan medan de som har mindre barn ofta åker till Emmaus gård i Uddevala. Majblommeföreningen har även stöttat en och annan semesterresa till sjuka barn. Bakom ansökan står oftast en ensamstående föräldrar, för det mesta mammor, då de inte har råd att göra saker som kostar pengar med sina barn.

Föreningen har ett nära samarbete med rektorer, klasslärare, skolsköterskor och socialtjänst här i Vänersborg för att informera föräldrar om att det går att ansöka om medel. Föreningen har även samverkat en del med FUB lokalförening och bidragit till sommarresor samt deltagande vid idrottstävlingar i Göteborg och Falköping för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Rädda barnen

Rädda barnens lokalförening¹⁶ verkar för att skapa attitydförändringar kring skillnaderna i barn och ungas uppväxtvillkor och bedriver direkt inga egna organiserade aktiviteter riktade till barn och ungdomar. Däremot har det anordnats en resa till Astrid Lindgrens värld för familjer de två senaste somrarna. Arrangemanget görs i samverkan med Rädda barnen nationellt som står för inträdet medan lokalföreningen står för resan samt matkuponger till barnen. Utöver det behöver familjerna ha med en matsäck med mellanmål då resan är rätt lång. Ca 55 personer/gång har åkt med, deltagarfamiljerna är oftast ensamstående mammor med två till tre barn. Resan marknadsförs i samverkan med kommunens individ och familjeomsorg (IFO). Rädda barnen planerar för en resa även sommaren 2013.

Utöver detta så är de även en av aktörerna som bedriver Kaktusen, övriga aktörer är IFO, Svenska kyrkan och Erikshjälpen. Kaktusen, som vänder sig till barn som har föräldrar med missbruksproblem eller psykiska besvär, består av gruppverksamhet samt ett sommarläger. Rädda barnen bidrar med ett årligt ekonomiskt stöd på 20 tkr/år. Föreningen kan även stödja aktiviteter ekonomisk till exempel till mat, material eller aktivitetsersättning till ledare vid aktiviteter som främjar barn och ungdomars uppväxtvillkor.

¹⁵ Telefonintervju 2013-02-12

¹⁶ Möte med Dan och Birgitta Jonsson från Rädda barnen 2013-02-21

Ekonomiskt stöd från kommunen

Om familjens inkomst av olika anledningar inte räcker till finns möjligheten att ansöka om försörjningsstöd (socialbidrag) som är ett bistånd enligt socialtjänstlagen och ett komplement till den egna inkomsten och andra ekonomiska förmåner. Bidraget är inte villkorslöst och prövas i varje enskilt fall. Enligt riktlinjerna för försörjningsstöd kan extra bistånd utöver norm, riktat till barnen, beviljas i familjer som har långvarigt ekonomiskt bistånd efter särskild behovsprövning. Detta kan t.ex. gälla medlemsavgift till förening. För att kunna stötta de som under längre tid får försörjningsstöd finns fonden Samfond nummer 1. 2012 användes 25 tkr till sommaraktiviteter för barn och unga övriga medel gick till julklappspengar till föräldrar som haft försörjningsstöd i mer än 6 månader. Totalt delades det ur fonden ut 261 000 kronor.

Ett axplock av vad som hände 2012

I en kommun av Vänersborgs storlek händer det en hel del under sommarlovet. Vissa saker i kommunens egen regi men det finns många andra aktörer som är verksamma på arenan som t.ex. föreningar och företagare.

Sommarskola

Under¹⁷ 2012 erbjöds grundskoleelever som var eller bedömdes bli underkända att ansöka om att få gå sommarskola. 20 elever erbjöds plats varav 17 tackade ja och deltog. Totalt genomförde 15 elever det nationella provet där alla elever lyckades mycket bättre än vid tidigare tillfälle. 4 av deltagarna fick godkänd som slutbetyg. De elever som deltog fick svara på en utvärdering och där framkom det tydligt att de var mycket nöjda med Sommarskolan och att de utvecklat sina matematikkunskaper.

Även¹⁸ gymnasieelever erbjöds delta i sommarskola. Totalt 16 gymnasieelever deltog och de gav kursen som helhet goda omdömen. Studiemässigt nådde inte alla elever hela vägen fram för att få betygen G eller E i respektive matematikkurs men de gjorde mycket goda framsteg när det gäller kunskap i matematik men också när det gäller självkänsla i matematiken.

När det gäller sommarskola är det på sin plats att nämna en studie¹⁹ som handlar om vad som påverkar elevers studieresultat. "Synligt lärande" bygger på den Nya Zeeländske utbildningsforskaren John Hatties studie. Där sägs att sommarkurser har en påverkans effekt av studieresultatet som ligger nära noll. Studien belyser inte andra aspekter som till exempel meningsfullheten som deltagandet ger för eleven.

Ferieplatser

Under sommaren 2012²⁰ erbjöds ferieplatser vi Arbetsmarknadsenheten till ungdomar i årskurs 9 samt gymnasieelever. Ca 400 ungdomar sökte jobb och 183 av dem erbjöds jobb (83 stycken från årskurs 9 och 100 gymnasieelever). I huvudsak fanns det arbete inom barnomsorg, gräsklippning och föreningar. Men här finns även sommarorkestern samt sommarartisterna som förgyller med musikframträdanden över hela kommunen.

I kommunen har företagarna i Brålanda och Frändefors tagit ett socialt ansvar och har gått samman för att gemensamt erbjuda bygdens ungdomar i årskurs 9 möjlighet att få sommarjobb. Detta initiativ har uppmärksammat på nationell nivå. Samtal förs mellan kommunens näringslivschef och före-

¹⁷ Sammanställning av reflektioner och utvärdering Sommarskola i matematik 2012
GRUNDSKOLA.

¹⁸ Utvärdering Sommarskola Birger Sjöbergsgymnasiet 2012 (2012-08-22)

¹⁹ Synligt lärande presentation av en studie om vad som påverkar elevers studieresultat
SKL, 2011.

²⁰ Slutrapport av Jobbfrämjande insatser för arbetslösa ungdomar i Vänersborgs kommun
2012. Ungdomar 15-19 år. 2013-01-17

tagare i andra delar av kommunen för att etablera detta i på fler ställen i kommunen.

Sommarlovsentreprenörer

I samarbete med Trollhättans stad²¹ erbjöds gymnasieelever i åk 1 & 2 deltagande i Sommarlovsentreprenörer. Det fanns 10-15 platser för ungdomar från Vänersborg och det var 6 ungdomar som valde att delta och som även fullföljde tiden ut. Vid avslutningen redovisade ungdomarna sina företag och tankar kring att driva företag. Det visade sig att samtliga deltagare kunde tänka sig att driva företag i framtiden.

Rapporten om de insatser som genomfördes för arbetslösa ungdomar i Vänersborgs kommun sommaren 2012 påvisar att informationen om sommar-skola, ferieplatser samt entreprenörskap borde nått ut till eleverna tidigare än vad som hände.

Sommarjobb

Sommarjobb går att hitta på Arbetsförmedlingens webbsida²². Där finns värdefull information om lediga jobb och tips för den som söker sommarjobb. Men även på kommunen och regionens hemsidor går det att hitta sommarjobb. Det är inte ovanligt med krav på att de arbetssökande ska ha en yrkesutbildning eller vara över 18 år och ha körkort vilket begränsar möjligheten att söka för många.

Ungdom och Musikskolan erbjuder

Fiskeskola

Under vecka 25-28 erbjuder Vänersborgs kommun fiskeskola mellan klockan 9-15 till en kostnad av 200 kr. Fiskeskolan vänder sig till ungdomar mellan 10-14 år och deltagarna får ta med egen lunch men fiskeutrustning finns att erbjuda samt flytväst kan deltagarna låna gratis på Arena Fritid. Fiskeskolan sysselsätter även 4 sommarjobbare – 2 elever från åk 9 och 2 elever från gymnasiet. Brukar ha mellan 40-50 deltagare.

Rockskola

Under vecka 25-28 erbjuds ungdomar i åldrarna 10-16 delta i rockskola. Brukar ha mellan 30-40 deltagare och sysselsätter 5 sommarjobbare från gymnasiet.

²¹ Slutrapport av Jobbfrämjande insatser för arbetslösa ungdomar i Vänersborgs kommun 2012. Ungdomar 15-19 år. 2013-01-17

²² <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssookande/Lediga-jobb/Sok-sommarjobb.html>

Danskollo

I samarbete med Fyrbodals kommunalförbund erbjuds under vecka 26 ett danskollo som brukar ha 20 deltagare, deltagaravgiften är 200 kr. Sysselsätter 2 sommarjobbare från gymnasiet.

Fotbollskul

I samarbete med VFK bedrivs öppen verksamhet på Sportcentrum vecka 25-32. Deltagarantalet brukar variera mellan 10-20 deltagare/dag. Sysselsätter 8 sommarjobbare från gymnasiet.

Sommaraktiviteter på Torpa

Bedrivs i samverkan med Vänersborgsbostäder och Hyresgästföreningen och riktar sig till barn på Torpaområdet mellan 5-12 år under hela sommarlovet. Brukar ha mellan 60-70 deltagare. Sysselsätter 8-10 sommarjobbare från åk 9 och gymnasiet. Utöver det bedriver nämnda aktörer även Hjälpande händer som är en fritid/barnverksamhet för åldrarna 5-13 år. Syftet är att främja social gemenskap och lära ut om den lokala boendemiljön. Målet med verksamheten är att bygga en bättre framtid. Här är aktiviteter hela året mellan 9.00-17.30 måndag till torsdag, på fredagar mellan 13.00-17.30. Mellan 15.00-17.00 är det även en fridisklubb som har längre uppehållande på skollov.

Musikskolan

I Musikskolans regi anordnas två sommarkurser där målgruppen är elever vid Musikskolan. Sommaren 2012 deltog 159 barn (varav 61 pojkar och 98 flickor). Avgiften var 1 995 kr för deltagare som är medlem i Musikskolans Föräldraförening och Riksförbundet Unga Musikanter (i annat fall 2 495 kr resp 2 995 kr). För medlemskap i Musikskolans föräldraförening betalar en familj 200 kr/år. Medlemskapet i Riksförbundet Unga Musikanter är avgiftsfritt, men vi får alltså bidrag från dem per medlem som är med på lägren.

Aktiviteter som utförs av föreningslivet

I och med utredningen skickades en enkät ut i januari till kommunens alla föreningar med hjälp utav Arena Fritid. Tyvärr var svarsfrekvensen mycket låg vilket gör att det är svårt att dra några slutsatser av resultatet. Väljer att redovisa lite ur de svar som kom in. Det erbjöds aktiviteter under 2012 oftast då i anslutning till sommarlovet början. Vanligast var att aktiviteterna vände sig till åldersgruppen 9-14 år.

Det är många föreningar som bedriver aktiviteter på sommaren. En vanlig aktivitet är fotbollsskola som bedrivs i olika delar av Vänersborgs kommun 2012 bland annat utav Frändefors IF, som hade ca 40 deltagare i sin aktivitet. Fotbollsskolan bedrivs av en förening vanligtvis under en vecka, som tar ut en deltagaravgift för mat, träning och diverse prylar 350- 600 kr/barn. Frändefors IF planerar även erbjuda aktivitet under 2013

Vänersborg- Södra Dals FUB erbjöd bowling samt öppet hus i sina lokaler en dag i veckan för barn och ungdomar med utvecklingsstörning. Ca 10 personer deltog i denna aktivitet. Kostnaden för detta var 50 kr för att bowla samt 20 kr för fika vid öppet hus verksamheten. De planerar genomföra samma aktivitet under 2013.

Onsjö golfklubb erbjöd sommargolfkola samt nybörjarutbildning som bedrevs i 4 dagars aktiviteter i två omgångar. Ca 57 barn och ungdomar deltog, ca 80 % var killar. Kostnaden för deltagandet var 600-700 för golfskolan medan nybörjar utbildningen var gratis – kostnaden för den täcktes av idrottslyftet. De planerar genomföra aktiviteter under sommaren 2013 under tre veckor av sommarlovet.

Vänersborgs atletklubb erbjöd träning två dagar per vecka under hela lovet. De hade 15 deltagare varav 10 var killar och 5 tjejer. För att delta behövde man betala medlemsavgiften som är 200 kr för ett halvår. Planerar aktiviteter även för sommaren 2013

Pingstkyrkan och Erikshjälpen har under många år anordnat sommarkul som är en festival på Kastanjevägen. Under de två dagar som festivalen pågår brukar det vara ca 200 besökare. Här är även Hjälpande händer varit en aktör.

Vad säger våra ungdomar?

För att få kunskap om vad ungdomarna själva tycker har Luppenkäten²³ (LUPP) samt en egensammansatt enkät Aktivt sommarlov används. Den senare har ungdomsrådet varit med och tyckt till om vid framtagandet och kommer få en redovisning av resultatet. Enkäten Aktivt sommarlov vänder sig till ungdomar mellan 13-21 år och har legat ute på ungivbg²⁴ mellan den 6 februari till den 27 februari 2013, under tiden har enkäten marknadsförts på sociala medier samt i skolorna.

Så mycket fritid har ungdomar

I LUPP anger 70 % av ungdomarna i årskurs 8 och 49 % av ungdomarna i årskurs 2 på gymnasiet att de har lagom med fritid. Andelen gymnasieungdomar som anger att de har för lite fritid är 43 %, av årskurs 8 eleverna är det 20 % som anger att de har för lite fritid.

Vad gör ungdomar på fritiden?

I LUPP enkäten har ungdomarna fått uppge vad de gör på sin fritid. Populärast är att surfar/chattar samt umgås med kompisar tätt följt av att hjälpa till hemma och spela spel på datorn. Att idrotta antingen i klubb eller utan klubb uppger över hälften av ungdomarna att de gör medan en ganska liten del av dem uppger att de besöker ungdomens hus/fritidsgårdar, bibliotek, spelar rollspel, går på konserter eller teater/musikal/dans.

Ser man på vilken slags förening ungdomarna är aktiva medlemmar i så är det vanligast för ungdomar i årskurs 8 att engagera sig i en idrottsförening (48 %) följt av religiös förening/församling (13 %), kultur (10 %) eller hobbyföreningar (10 %). För ungdomar i årskurs 2 i gymnasiet är det uppger 33 % att de är aktiva medlemmar i en idrottsförening och 15 % i en kulturförening.

²³ LUPP (en nationell enkätundersökning som står för "Lokal uppföljning av ungdomspolitik")

²⁴ En webbsida för unga

<http://www.vanersborg.se/upplevagora/ungivanersborg.4.52821050136a06aef543c8a5.html>

Resultat av enkäten Aktivt sommarlov

Enkäten Aktivt sommarlov har tagits fram i samverkan med medarbetare från Elevhälsan samt Ungdom men även Ungdomsrådet för att se om enkäten var bra utformad. Resultatet kommer att redovisas för Ungdomsrådet men även till övriga berörda aktörer. Enkäten har legat ute på ungivbg mellan 6:e och 27:e februari, varav en vecka var sportlov. Information om enkäten har bland annat skickats ut till rektorer, elevhälsa.

Enkäten har besvarats av 177 stycken varav 76 är pojkar, 99 tjejer och 2 hen. De flesta är 13 år och bor i centrum. Hela 45 % av de svarande går på Fridaskolan, vilket bör beaktas i vidare tolkning.

Sommarlov

Övervägande ser fram emot sitt sommarlov och brukar känna sig relativt nöjda med sommarlovet. De flesta är relativt aktiva på sitt lov men ändå önskar övervägande fler aktiviteter. Bland de svarande är det fortfarande ganska vanligt att göra aktiviteter med sina föräldrar men de flesta uppger att de gärna gör saker med kompisarna.

Utifrån olika uppväxtvillkor har övervägande angett att det finns pengar att tillgå för att göra aktiviteter på sommaren. Men 9 % av respondenterna uppger att de och deras familj inte har pengar till att göra aktiviteter på sommaren. Noterbart är att det är relativt få som vet vart de ska vända sig om de vill göra någon aktivitet på sommaren.

Sommarjobb

Vid redovisning av sommarjobb har gruppen 13 åringar exkluderas då de tidigare inte blivit erbjudna sommarjobb. Av 14-21 åringarna som besvarat enkäten har 40 % tidigare haft ett sommarjobb. 72 % av dessa kommer att söka jobb 2013 och de flesta kan tänka sig vilket jobb som helst.

Vid frågan om vilket jobb de helst skulle vilja ha anges många typiska tillfälliga sommarjobb av enklare karaktär som t.ex. att plocka jordgubbar, restaurang eller handel, trädgårdsarbeten. Men att jobba med att skapa aktiviteter för andra yngre nämns också. Däremot uppger hela 41 % att de inte vet hur de ska söka sommarjobb. Vanligast är dock att ta hjälp av föräldrar, andra vuxna eller kompisar.

Sommarskola

Hela 98 % av de svarande hade inte deltagit i sommarskola tidigare och övervägande vill inte delta i sommarskola 2013. Men 25 % uppger att det beror på hur kompisar gör, vad som erbjuds (vilka ämnen), om man blir underkänd i något ämnen, om man inte har ett sommarjobb etc.

Oavsett vad de tycker om sommarskola för egen del har de fått tycka till om formen för sommarskola och då uppger 55 % att den bör vara 1-2 veckor, 59

% tycker att sommarskolan ska erbjuda alla ämnen. När de sen får frågan om vilka ämnen som de skulle vilja läsa om de deltog i sommarskola anger flest matematik tätt följt av övriga kärnämnena. Men praktiska ämnen som hemkunskap, slöjd, idrott och bild nämns också.

Övrigt

Enkäten hade en öppen fråga och där är det många som uttrycker en önskan om att ungdomsgården ska vara öppen på sommaren och anordna dagsutflykter. Men ungdomarna vill även ha mötesplatser där de kan göra utomhusaktiviteter tillsammans med sina vänner. Sanden är en av de platser som ofta nämns.

Bristen på kommunikation är också centralt. Bussar till badplatser nämns men även tätare bussturer under helgerna. Annat som nämns är sommarjobb till alla, vikten av att vara med familj och vänner.

Planerade aktiviteter inför sommaren 2013

Ekonomi

Kommunstyrelsen²⁵ avsätter medel för feriearbeten och åtgärder mot ungdomsarbetslösheten i budget. Enligt 2013 års budget:

Ordinarie anslag för feriearbeten	1 066 Tkr
Anslag för åtgärder mot ungdomsarbetslöshet	2 000 Tkr
Tillfälligt anslag ur KS förfogandeanslag under 2013 avseende ungdomsanställningar	1 000 Tkr
Summa	4 066 Tkr

Den första posten med ordinarie anslag för feriearbeten har legat fast i många år. Anslag för åtgärder mot ungdomsarbetslöshet ska täcka insatser över hela året och inte enbart sommarjobb. Den tredje delen är ju som det står tillfällig.

Utöver dessa medel tillkommer även andra aktörers initiativ som t.ex. det sociala ansvar som företagarna i Brålanda och Frändefors tar när de ordnar ferieplatser till elever i åk 9. För de äldre ungdomarna finns även ordinarie sommarjobb som erbjuds via Arbetsförmedlingens regi.

Aktiviteter i kommunal regi

Parallellt med denna utredning pågår planeringen utifrån de medel som avsatts för feriearbete och åtgärder mot ungdomsarbetslösheten i kommunen för 2013. Förutom de sommarjobb som erbjuds till åk 9 och gymnasieungdomar utifrån ordinarie anslag för feriearbete råder det i dagsläget oklarheter kring övriga insatser. Klart är att aktiviteter som fiskeskola, rockskola, sommaraktiviteter på Torpa danskollo, sommarorkester samt sommarartister kommer att genomföras även i år. Beroende på om de ekonomiska förutsättningarna blir de samma som förra året kommer även sommarskola för elever i grundskolan och på gymnasiet erbjudas. Ungdomens hus kommer ha öppet fram till midsommar och öppnar sen igen 27 augusti men skulle kunna öka uppehållandet, om det tillkommer medel för sommarjobbare.

Föreningsliv

Det kommer även i år erbjudas aktiviteter som t.ex. fotbollsskola, golfskola samt aktiviteter via Vänersborgs Södra Dals FUB och brottningsträning allt utifrån de svar som inkommit i enkäten. Rädda Barnen kommer ha sin resa till Astrid Lindgrens värld. Det finns inget som tyder på att även andra föreningar kommer att erbjuda aktiviteter likt tidigare sommarlov.

²⁵ PM – Budgetanslag under kommunstyrelsen för feriearbeten och åtgärder mot ungdomsarbetslöshet, Thomas Sannemalm

Bedömning

Att belysa barn och ungas uppväxtvillkor och hur det påverkar sommarlovet är ett grannliga uppdrag. Det är inte svårt att räkna ut att behoven, förväntningarna eller önskemålen är väsensskilda för en 13-åring kontra en 20-åring. Även om de flesta är tonåringar innebär det inte att det är en homogen grupp. Utredningen har däremot försökt ge en bild av de olika förutsättningarna som råder med hjälp av statistik, samtal med företrädare från olika verksamheter samt låta ungdomarnas egna röster komma fram genom enkäter.

Utifrån de teoretiska ramarna i utredningen råder det tveksamheter kring att minska mötesplatser under den tid då dessa kan vara mest betydelsefulla för unga. Att fylla ett helt sommarlov med aktiviteter är orimligt utan fokus bör läggas på de första veckorna samt den sista innan skolan börjar. På det sättet byggs bryggor mellan skola och ledighet vilket möjliggör ett ökat vuxenstöd för dem som tappar mycket av sin trygghet och vuxenkontakt i och med sommarlovet. Vilka som ska stå för detta vuxenstöd övrig tid på sommarlovet är något att fundera över. Det skulle kunna vara fältare, Polarna eller andra vuxna som rör sig på ungdomarnas arena.

Begreppet barnfattigdom som finns redovisat under en punkt är omdiskuterat och här handlar det snarare om att belysa relativ fattigdom. Begreppet används i utredningen då både Statens Folkhälsoinstitut och Rädda Barnen använder begreppet.

Rikt utbud av aktiviteter

Det är tydligt att det redan idag finns ett rikt utbud av fritidsaktiviteter att tillgå. Aktiviteter i kommunens egen regi men även andra aktörer, främst den ideella sektorn som har mycket att erbjuda. En fråga som uppstår är dock hur allt detta marknadsförs, så att föräldrar och barn hittar allt utbud. Här skulle en samlad marknadsförning vara av värde.

De flesta aktiviteter medför dock en kostnad, vilket kan vara en begränsning för barn och ungdomar utifrån föräldrars ekonomiska situation. För föräldrar med försörjningsstöd finns möjligheten att få extra stöd. Men det finns även andra som har knappa resurser (en hög andel av dem är ensamstående mammor) och där en aktivitet under sommarlovet kan vara för kostsam. En möjlighet för dessa är att vända sig till Majblommeföreningen som erbjuder stöd. En fråga som väcks här är hur känt denna möjlighet är bland dem som möter föräldrar och unga men även hos målgruppen själva. Här behövs kunskapsökning och informationsspridning.

Behov av mötesplatser

Att skapa strukturer som möjliggör för ungdomar att utifrån ålder och förmåga själva vara delaktiga i att forma innehållet på sitt sommarlov skapar meningsfullhet och engagemang. I enkäten är det många ungdomar som uttrycker önskan om fler mötesplatser där de kan träffas och t.ex. spela vol-

leyboll eller basket samt ägna sig åt vattenlek som att hoppa och dyka i vattnet. Vänersborgs läge längst Vänerns strand gör att det finns stora utvecklingsmöjligheter att skapa dessa mötesplatser. När de fysiska platserna finns tillgängliga kan ungas kreativitet och drivkraft få blomstra.

Men det handlar inte bara om fysiska platser utan även om att ha medel för att genomföra sina planer. För att stötta initiativ om aktiviteter som kommer från ungdomar själva eller föreningar skulle en fond kunna avsättas där initiativtagarna kan söka medel. Medel till fonden skulle kunna vara från de avsatta medlen som redovisats ovan. Denna fond ska ha tydliga ramar och kriterier som t.ex. att det ska vara en drogfri aktivitet, inte ett vinstdrivande arrangemang, målgrupper osv. Administrationen kring en ansökan måste vara snabb och inte för krånglig. En lämplig administratör för detta vore Kultur och fritid eller Ungdom. En annan önskan som många ungdomar nämner i enkäten är att det borde anordnas utflykter i fritidsgårdarnas regi. Detta skulle kunna vara ett bra komplement för de ungdomar som inte ännu är redo att själva planera och genomföra en aktivitet som då även skulle vara kostnadsfri vilket möjliggör för dem som har knappa resurser. Även här behövs det avsättas medel.

Under utredningens gång har aktörer ställt sig positiva till att vara delaktiga och på olika sätt bidra till att aktiviteter genomförs i kommunen. Däremot kanske aktören inte kan driva aktiviteter under en hel vecka. En tanke skulle kunna vara att ordna en eftermiddag eller kväll/vecka på en centralt belägen plats under sommarlovet där olika aktörer ansvarar för aktiviteten var sin vecka. Här krävs en samordning för att hålla ihop, denna samordning bör förslagsvis Kultur och fritid eller Ungdom ansvara för. Dessa aktiviteter skulle vara kostnadsfria för deltagarna.

De socioekonomiska förutsättningarna skiljer sig åt i kommunen vilket gör att behoven ser olika ut i kommunens olika stadsdelar. En metod är att vid planering av aktiviteter utgå från att skapa förutsättningar för dem som behöver mest stöd inför deltagande i själva aktiviteten men samtidigt ha en generell ansats och erbjuda aktiviteten till alla, så kallad universell proportionalitet. Här finns olika angreppssätt där ett är att skapa aktiviteter i de områden där behoven syns vara som störst. Detta angreppssätt skulle kunna leda till en öka segregationen då andra områden skulle kunna känna sig eftersatta. För att istället främja en naturlig integration är en centralt belägen plats, utifrån goda kommunikationsmöjligheter, att förespråka. Att kunna nyttja kollektivtrafiken är även viktigt utifrån miljöaspekter. Det resonemanget talar för att befintliga resurser som finns vid Sanden och Skräcklan är platser att bygga vidare på.

Sommarskola

Sommarskolan med dess möjlighet att läsa upp de ämnen där eleven riskerar att inte uppnå grundläggande kompetens är ett initiativ som många unga tycker är positivt i enkäten. Men det är även många som tycker det är en mycket dålig ide. Vilket väcker en reflektion om varför elever ska behöva avsätta delar av sitt, ibland mycket välbehövda, sommarlov för att nå mål

som de haft ett helt läsår att kunna jobba med? Finns det andra strukturella faktorer som är mer avgörande för studieresultat än sommarskola? Utifrån socioekonomiska faktorer är det ju också så att elever som deltar i sommarskola begränsas till att kunna sommarjobba under den tiden. Vilket innebär att deras egenförsörjning och etablering på arbetsmarknaden förhindras, två inte helt oväsentliga faktorer för en ungdom. Detta resonemang förespråkar insatser på andra nivå än sommarlovet. Men vikten av att få grundläggande behörighet för vidare gymnasiestudier är inte oväsentlig vilket gör att sommarskola tillsvidare ändå kan förespråkas.

Sommarjobb

Ett sommarjobb är många högsta önskan i enkäten, vilket jobb det gäller är oftast inte lika viktigt som önskan att få en lön. Egna pengar ökar självständigheten samt meningsfullheten för ungdomarna. Men ett arbete bidrar även till en ökad chans att etablera sig på arbetsmarknaden efter skolan. Just möjligheten till framtida etablering gör att det är extra angeläget att skapa sysselsättning för ungdomar, alltså inte bara för stunden utan främst inför framtiden.

Genom att skapa sommarjobb där unga jobbar med att aktivera yngre barn blir det ett slags vinna-vinna koncept. Denna strategi används redan idag bland annat i fiskeskolan och sommarorkestern men här finns en utvecklingspotential.

Ett annat gott initiativ, som skulle kunna utvecklas vidare i övriga delar av kommunen, är det sociala ansvar som företagen i Brålanda och Frändefors tagit för att skapa jobb till bygdens unga. Att leda denna utveckling framåt bör vara av hög prioritet för kommunens näringslivschef.

Enkäten Aktivt sommarlov

Glädjande nog visar enkäten att de flesta ungdomar ser fram emot sitt sommarlov och kan ha ett aktivt sommarlov även om de önskar fler aktiviteter. Men det är 9 % som anger att de och deras föräldrar inte har pengar att göra någon aktivitet med under sommaren. För att få en bild av hur många det skulle kunna handla om i målgruppen har en uträkning gjorts som landar på 333 ungdomar. En siffra som kan antas vara låg med tanke på att svarsfrekvensen från Fridaskolan har varit hög och där är det ingen som angett brist på pengar. Det är elever på Torpa, Tärnan och Birger Sjöberg gymnasiet samt bland dem som läser gymnasiet på annan ort som uppger brist på pengar. Denna grupp måste beaktas i fortsatt arbete.

Däremot är det frapperande att det är så många som inte vet hur man gör för att söka ett jobb. Här finns mycket mer att önska!

I resultatet finns många bra förslag som bör tas vara på t.ex. borde de som planerar Sommarskolan vara intresserade av ungdomarnas tankar här. Men materialet borde vara av stort intresse även för dem som ansvarar för kultur och fritidsverksamhet, fritidsgårdar, sommarjobb osv. En förhoppning är att

Ungdomsrådet skulle kunna använda delar av resultatet i sitt kommande arbete med att driva och bevaka ungdomsfrågor i kommunen.

Utvecklingsbehov

I utredningen framkommer det att det finns mycket bra som pågår i kommunen men det finns även brister. En är att det råder oklarheter kring medel som finns att tillgå. Vilket försvårar att skapa långsiktiga strukturer som skulle vara framgångsfaktorer i arbetet. Det som är klart är de 1 066 tkr som avsatts som ordinarie anslag för feriearbete, en post som inte har räknats upp de senaste åren vilket borde göras. Idag är ersättningen 80 kr/timme för en i årskurs 9 medan gymnasieeleverna går in på avtalsenlig lön. Med tanke på att den avtalsenliga lönen ökar, minskar andelen medel i längden till att erbjuda de i årskurs 9. Personalavdelningen har tidigare tillfört medel för att väga upp detta vilket inte syns i förslaget. En av de andra posterna är för att minska ungdomsarbetslösheten som helhet vilket gör att de medlen ska räcka till så mycket mer än sommarjobb. Den tredje delen är av mer tillfällig karaktär vilket gör att långsiktigheten i arbetet försvåras.

En annan brist handlar om den övergripande samordningen både vad gäller aktiviteter och sommarjobb. I kommunen finns en organisation för barn och ungdomars psykiska hälsa, Samverkan Vänersborg²⁶. Denna organisation sträcker sig från politisk styrgrupp till förvaltningschefsgrupp och ledningsgrupp alla med representation från region, kommun och kunskapsförbund. Att ansvara för samordning, uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen kring aktiviteter under sommarlovet skulle kunna vara en uppgift för Samverkan Vänersborg.

När det handlar om sommarjobben finns det idag en arbetsmarknadsgrupp i kommunen. En grupp som leds av kommundirektören och består av representanter från kommun, kunskapsförbund, arbetsförmedling och samordningsförbund. Gruppen ansvarar för strategiska arbetsmarknadsfrågor för alla som står utanför arbetsmarknaden mellan 16-64 år med fokus på ungdomar. Ansvaret kring planering, uppföljning och återrapportering när det gäller sommarjobben ligger här. Samordning mellan denna arbetsmarknadsgrupp och Samverkan Vänersborg bör stärkas för att belysa de ungas villkor.

Kommunstyrelseförvaltningen

Anne-Lie Lindgren
Folkhälsosamordnare

²⁶

<http://www.vanersborg.se/kommunpolitik/kommunensorganisation/samverkanvanersborg?loseLevel=2>

